

Nr 388

Av herr Åkerlund, om särskilda obligationslån för bostadsfinansiering.

(Lika lydande med motion nr 424 i Andra kammaren)

Till lånefonden för bostadsbyggande föreslås i årets statsverksproposition ett investeringsanslag av 1,65 miljarder kronor, vilket är den största enskilda posten i de lånemedel om 3,6 miljarder kronor som upptas i kapitalbudgeten och som staten har att anskaffa. Bostadsbyggandets finansiering, som för år 1969 preliminärt beräknas erfordra över 8 miljarder kronor i upplåning, är därtill den utan jämförelse mest krävande på hela den svenska kreditmarknaden. Den representerar en så stor kapitalefterfrågan att den inte kan fritas från att vara en uppdrivande faktor i fråga om räntenivåns höjd. Otvivelaktigt har räntorna också blivit höga inte minst för bostadsområdet, trots att bostadsfinansieringen underlättas på olika sätt, t. ex. genom prioritering, enhetslån etc. Hyreskostnaderna har i sin tur stigit kraftigt i nybyggda hus. För många människor har hyrorna följaktligen kommit att kännas mycket betungande, varför man borde undersöka om inte något kunde göras för att lätta trycket utan att falla tillbaka i det gamla subsidie-systemet. Härigenom kunde måhända också en lättnad sprida sig till andra områden på kreditmarknaden.

En i andra länder ofta förekommande metod att i trängda lägen för statskassan draga till sig kapital är att speciellt rikta sig till förmögna personer genom att utge skattefria obligationslån. Detta har t. ex. varit fallet i Förenta staterna. På grund av den allmänt förekommande höga beskattningen av dessa skattskyldiga har det varit möjligt att till väsentligt lägre räntor försälja sådana skattefria obligationer än som eljest skulle varit fallet. Det skall naturligtvis på intet sätt nekas till att kritik ibland riktats mot att staten i ifrågavarande länder — som det oriktigt heter — favoriserar förmögna personer. Det är emellertid samtidigt förbluffande hur begränsad denna kritik varit till radikala intellektuella kretsar och hur föga slagkraftig den propagandamässigt varit. Delvis torde väl anledningen ha varit den låga räntan, som uppfattats som gynnsam, delvis har en bredare allmänhets animositet mot att en billig ränta utgått även till förmögna personer inte varit så stark som många politiker är benägna att tro.

I detta sammanhang förtjänar ytterligare en synpunkt att anföras. Det har blivit allt mindre vanligt att riksgäldskontoret lyckas att vid sina obliga-

tionsemissioner få anslutning från mer än ett fåtal enskilda personer. Till- sammans har dessa aldrig tecknat annat än någon enda procent av låne- beloppen. Enligt min mening är det en högst otillfredsställande ordning i ett lands finansförvaltning när kapitalstarka personer måste undvika att till- skjuta det allmänna lånekapital, men felet ligger här uppenbart hos det allmänna, som inte vill erbjuda konkurrenskraftiga placeringsvillkor. Utan att kunna ange hur låg en skattefri obligationsränta skulle kunna bli, kan det med ledning av erfarenheter från t. ex. Förenta staterna antas att den kanske skulle kunna nå ned till i närheten av hälften av nu tillämpade räntor i bostadsfinansieringen. Naturligtvis skulle inte mer än en mindre del av den väldiga bostadsupplåningen till en början kunna finansieras med skattefria bostadsobligationer, men efter hand är det inte uteslutet att större belopp skulle kunna rinna till. Därmed skulle också förutsättningar kunna skapas för att bringa ned hyrorna. I synnerhet för pensioneringsändamål hos förmögna personer torde skattefria obligationer kunna konkurrera med pensionsförsäkringar och inte skattemässigt bli dyrbarare för statskassan.

En utredning om modaliteterna för lån av ifrågavarande art torde kunna göras inom riksgäldskontoret med hörande av finansdepartementet, varefter förslag till obligationernas skattemässiga behandling skulle kunna föreläggas riksdagen.

Åberopande det anförda hemställes,

att riksdagen i enlighet med vad i motionen anföres måtte besluta att låta utreda möjligheterna av att utge skattefria obligationslån till låg ränta i syfte att underlätta bostads- finansieringen och därmed sänka hyrorna.

Stockholm den 27 januari 1970

Henrik Åkerlund (m)
